

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фб 11.2 «СОЦІОЛОГІЯ, ЕТИКА, ЕСТЕТИКА ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»**

ОПП «Філологія»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Соціологія, етика, естетика та релігієзнавство», є вибірковою для вивчення ОПП «Філологія». Вивчається протягом 7-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування етнічної та національної самосвідомості, любові до рідної землі, держави, родини, народу, визнання духовної єдності населення усіх регіонів України, спільності культурної спадщини та майбутнього; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій; закріпити міцне усвідомлене засвоєння курсантами системи знань, необхідної для практичної діяльності; які володіють високоморальною та естетичною культурою, поєднують принципи і норми моралі, високу духовність та правову цінність у прикордонній службі; прищепити курсантам навички і потреби систематичного морального і естетичного самовиховання, постійного розвитку своєї моральної і естетичної культури поведінки та спілкування; донести курсантам знання з історії та теорії релігії, дати розуміння важливої соціальної функції релігії, її місця в суспільному поступі людства, сформувавши потребу в пошуку тих духовних цінностей та морально-етичних принципів, які б сприяли процесу гуманізації та демократизації сучасного українського суспільства. Формування у курсантів цілісного наукового світогляду на рівні загальносвітоглядної орієнтації, який дозволяє визначити своє місце у суспільстві, так і знаходити особистий сенс життя, моральні ідеали. Соціологія сприяє виробленню у курсантів соціально-орієнтованого мислення, здатності аналізувати соціальні та військово-соціальні процеси у суспільстві загалом і в Державній прикордонній службі України, зокрема.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечення правильного орієнтування в складних проблемах сучасного релігійно-духовного життя, вміння практично вирішувати проблеми на основі конституційно-правових норм свободи совісті; володіння глибокими систематизованими знаннями основних положень етичної і естетичної теорії, естетичної культури, природи моральних і естетичних цінностей, принципів і норм загальнолюдської моралі та культури фахової діяльності офіцера-прикордонника, поведінки та спілкування; забезпечення глибокого розуміння курсантами сутності та значення соціології як науки; опанування основними категоріями та поняттями соціології, закономірностями її функціонування, її галузями; вивчення основних питань теорії і практики суспільного розвитку, характер сучасного суспільства в Україні, його цінності та проблеми; вивчення питання історії та теорії військової соціології, соціальної роботи у ДПСУ; вивчення соціології особистості, сім'ї, молоді, культури, проблеми етносоціології; навчання основним методам соціологічного дослідження; ознайомлення з основними документами по організації виховної та соціологічної роботи з особовим складом; формування правових та етичних форм соціально – професійної діяльності; здійснення постійного наукового та методичного керівництва самостійною роботою курсантів; формування у курсантів інтересу до соціології, підвищення їх навчально-пізнавальної активності, розвиток творчих здібностей шляхом впровадження в навчальний процес активних форм навчання; удосконалення форми поточного і підсумкового контролю за процесом засвоєння курсантами і слухачами навчального матеріалу. В процесі засвоєння багатой духовної спадщини, втіленої в релігійних вченнях, виробити розуміння механізму складних зв'язків релігії з різними суспільними структурами, продемонструвати органічну єдність релігії з усіма формами культурно-художньої творчості.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

1. Знати вимоги стандартів культури прикордонної служби та прикордонного контролю, основні категорії, норми і цінності загальнолюдської моралі; моральні і професійні норми взаємовідносин персоналу ДПСУ з громадянами, колегами, начальниками; основні естетичні категорії і цінності, а також загальнолюдські цінності світової культури згідно стандартам Європейського кодексу етики правоохоронця та Національним нормам етики.

2. Аналізувати сучасні теорії походження релігії та її розвитку, історію виникнення і розвитку світових релігій та деяких національних релігій, основи та особливості віровчення і культу світових релігій та головних конфесій, що поширенні на території України, типологію релігій, основні поняття, категорії, функції та структуру соціології; основні питання теорії і практики розвитку соціальної системи, тенденції трансформації сучасного суспільства в Україні, його цінності та проблеми; знати основні засади соціології особистості, сім'ї, права, культури, етносоціології.

3. Синтезувати отримані знання в професійній діяльності, зокрема у процесі комунікації і формуванні професійного іміджу сучасного офіцера-прикордонника, з основними проблемами, які вирішує релігієзнавство в Україні сьогодні; з основними розділами релігієзнавства – національні релігії, світові релігії, сучасна релігійна ситуація у світі та в Україні; із основними теоретичними джерелами як зарубіжних, так і вітчизняних соціологів, особливо з теорії соціології.

4. Оцінювати сутність та значення соціології як науки, категорії та поняття соціології, пояснити закономірності її функціонування, узагальнити основні питання теорії і практики суспільного розвитку, узагальнити характер сучасного суспільства в Україні, багату духовну спадщину, втілену в релігійних вченнях, механізм складних зв'язків релігії з різними суспільними структурами, його органічну єдність з усіма формами культурно-художньої творчості.

ПРН 22. Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства; визначати ефективність партнерських відносин органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій; характеризувати роль організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку країни; знати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

1. Знати окремі аспекти військово-соціальної роботи та методи конкретно-соціологічного дослідження.

2. Застосовувати методи соціологічного дослідження в практичній діяльності: ознайомлення з основними документами по організації виховної та соціологічної роботи з особовим складом, формування правових та етичних форм соціально-професійної діяльності офіцера-прикордонника.

ВИКЛАДАЧІ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Історія України, філософія.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Профільна аудиторія гуманітарних дисциплін (412)

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота											Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота					контрольна робота
за денною формою навчання																										
4	7	3	90	46	16	16					10				4	14	14						30		+	
Усього за дисципліну		3	90	46	16	16					10				4	14	14						30		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3 МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК4.1
ЗК-2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	МК1.1; МК1.3 МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-5	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	МН1.1; МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.1.	МК1.1; МК1.3 МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК4.1.
ПРН-22	Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства); визначати ефективність партнерських відносин органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій; характеризувати роль організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку країни; знати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.	МН1.1; МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.1.	МК1.1; МК1.3 МК2.1; МК2.4; МК4.1.

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування теми	К-ть год	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Особливості професійної етики прикордонників Європейського Союзу	2	Л2												09	1/1Л(2);	2
2	Етичне виховання та всебічний розвиток національної самосвідомості прикордонників	4	Л2	Гз2											10	2/1Л(2); 2/2Гз(2);3/1Л(2); 3/2Сз(2); 4/1Л(2);	10
3	Етичне виховання та всебічний розвиток національної самосвідомості прикордонників Модульний контроль 1	4	Л2	Сз2 МК -1											11	4/2Сз(2), МК-1; 5/1Л(2); 6/1Л(2); 6/2Гз(2); 7/1Гз(2); 7/2Сз(2);\	12

Диференційований залік	4	Дз4											12		4
Всього	46												Всього		46

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
2 курс 3 семестр					
1			6	Особливості професійної етики прикордонників Європейського Союзу	
	1	Лекція	2	Професійна етика прикордонників Європейського Союзу 1. Етика безпеки кордону Європейського Союзу. 2. Національні кодекси поведінки прикордонної охорони Європейського Союзу. 3. Недоліки національних кодексів поведінки прикордонної охорони Європейського Союзу.	[1.8], [1.9]
		Самостійна робота	4	Національні кодекси поведінки прикордонників Європейського Союзу 1. Кодекси поведінки прикордонників Європейського Союзу та України: спільне та відмінне.	[1.8], [1.9]
2			8	Моральні цінності в сучасному світі та українському суспільстві	
	1	Лекція	2	Сенс життя як моральна категорія 1.Способи осмислення людського буття. 2. Проблеми визначення добра і зла.	[2.1] ст. 223-241 [1.2] ст. 29-42 [3.4] ст. 95-101
		Самостійна робота	4	Основні категорії військової етики 1. Обов'язок як категорія етики. 2. Соціальна відповідальність прикордонників.	

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	2	Групове заняття	2	<p>Сенс життя та мета життя</p> <p>1. Сенс життя як соціально-психологічна проблема. 2. Форми вираження добра і зла в людині: чесноти і вади. 3. Концепції сенсу життя і щастя.</p>	<p>[2.1] ст. 223-241 [2.2] ст. 29-42 [3.4] ст. 81-94</p>
3			4	<p>Етичне виховання та всебічний розвиток національної самосвідомості прикордонників</p>	
	1	Лекція	2	<p>Моральні виміри спілкування в контексті національної самосвідомості</p> <p>1. Парадигма спілкування в сучасній культурі. 2. Проблеми професійного спілкування прикордонників: моральний аспект.</p>	<p>[2.1] ст. 223-241 [2.2] ст. 49-62 [3.4] ст. 21-34 [3.9] ст. 44-57.</p>
	2	Семінар	2	<p>Культура поведінки та етикет прикордонника</p> <p>1. Загальний етикет і його вплив на професійну діяльність прикордонника 2. Культура поведінки прикордонників в громадських місцях.</p>	<p>[2.1] ст. 223-241 [2.2] ст. 49-62 [3.4] ст. 21-34 [3.9] ст. 44-57.</p>
4			12	<p>Естетична багатогранність світу та різноманітність мистецтва</p>	
	1	Лекція	2	<p>Основні види та жанри мистецтва</p> <p>1. Предмет мистецтва. Функції мистецтва. 2. Види та жанри мистецтва.</p>	<p>[2.2] ст. 126-138 [2.3] ст. 94-112 [3.2] ст. 194-209 [3.5] ст.116-122</p>
		Індивідуальне завдання	4	<p>Виконання реферату за заданою тематикою</p>	
	2	Семінар	2	<p>Мистецтво як специфічна форма відображення краси</p> <p>1. Різноманітність архітектурних стилів. 2. Вплив образотворчого мистецтва на формування естетичної свідомості особистості.</p> <p>Модульний контроль</p>	<p>[1.1] ст. 102-116 [1.3] ст. 21-27 [1.5] ст. 338- 360 [1.7] ст. 170-233</p>
5			12	<p>Релігія як суспільно-історичне явище</p>	

№ теми	№ заняття	Вид навч. заняття	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	Лекція	2	Релігія як предмет наукового аналізу. 1. Предмет та об'єкт дослідження релігієзнавства. 2. Структура, функції та роль релігії.	[2.4] ст. 6-26 [2.5] ст. 6-34 [2.6] ст. 9-22
		Самостійна робота	4	Ранні форми релігій та їх походження 1. Вірування та культу первісних народів. 2. Релігії «класичних» цивілізацій Давнього світу.	[2.4] ст. 40-95 [2.6] ст. 67-198
		Індивідуальне завдання	6	Виконання реферату за заданою тематикою	
6			6	Буддизм як світова релігія	
	1	Лекція	2	Буддизм як світова релігія, його генезис 1. Поняття «світової релігії». 2. Виникнення та розвиток буддизму.	[2.4] ст. 96-104 [2.5] ст. 94-101 [2.6] ст. 198-223
		Самостійна робота	1	Етнічні та регіональні релігії 1. Зороастризм: звичаї та вірування 2. Індуїзм: історія, віровчення, культ 3. Національні релігії Китаю: конфуціанство, даосизм. Синтоїзм – японська національна релігія 4. Іудаїзм як національна монотеїстична релігія	[3.13] ст. 94-134
		Самостійна робота	1	Основи культу буддизму 1. Ідейні джерела буддизму. 2. Віровчення та культ буддизму. 3. Морально-етичні принципи буддизму	[2.4] ст. 96-104 [2.5] ст. 94-101 [2.6] ст. 198-223
	2	Групове заняття	2	Регіональні форми буддизму 1. Дзен-буддизм. 2. Ламаїзм, тантризм.	[2.4] ст. 96-104 [2.5] ст. 94-101 [2.6] ст. 198-223
7			6	Виникнення та еволюція християнства	

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	Групове заняття	2	Генезис християнської церкви 1. Суспільно-історичні умови виникнення та розповсюдження християнства. 2. Розділ християнства.	[2.4 ст. 104-108 [2.5 ст. 103-131 [2.6 ст. 223-257
		Самостійна робота	1	Основні християнські течії та їх особливості 1. Особливості православного вчення та культу. 2. Вчення та культ католицизму та протестантизму.	[2.4] ст. 108-136 [2.5] ст. 103-131 [2.6] ст. 257-331
		Самостійна робота	1	Православні церкви в Україні 1. Українська православна церква (УПЦКП, УПЦМП). 2. Українська автокефальна православна церква. 3. Українська греко-католицька церква.	[2.6] ст. 284-308 [.3.22] ст. 135-138
	2	Семінар	2	Загальне та відмінне у віровченні та культурі християнських віросповідань 1. Православ'я як різновид християнства. 2. Особливості вчення та культу католицизму та протестантизму.	[2.4] ст. 108-136 [2.5] ст. 103-131 [2.6] ст. 257-331
8			6	Іслам як світова релігія	
	1	Групове заняття	2	Виникнення та догмати ісламу 1. Виникнення ісламу. 2. Основні догмати ісламу.	[2.4] ст. 136-145 [2.5] ст. 132-140 [2.6] ст. 331-347
		Самостійна робота	1	Гене́за нетрадиційних культів у світі 1. Виникнення та розвиток нетрадиційних культів. 2. Секулярні вчення релігійного характеру.	[2.4] ст. 202-230 [2.5] ст. 198-224
	Самостійна робота	1	Іслам та сучасність 1. Традиціоналізм і модернізм в ісламі. 2. Трансформаційні процеси у сучасному ісламі. 3. Шаріат.	[2.5] ст. 132-140 [2.6] ст. 361-367	

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	2	Семинар	2	<p align="center">Основні напрями в ісламі</p> 1. Харіджитизм, сунізм, шиїзм. 2. Суфізм. Модульний контроль	[2.4] ст. 136-145 [2.5] ст. 132-140 [2.6] ст. 331-361
9			10	Соціологія як наука	
	1	Лекція	2	<p align="center">Предмет, об'єкт і функції соціології</p> 1. Предмет та об'єкт соціологічної науки. 2. Закони, категорії соціології та її функції. 3. Соціальні знання в історії людства.	[2.7] ст. 9-77; [2.8] ст. 9-35; [2.9] ст. 5-8.
		Індивідуальна робота	4	Розробка реферату за заданою тематикою	[2.7] ст. 9-77; [2.8] ст. 9-35; [2.9] ст. 5-8.
		Самостійна робота	2	<p align="center">Розвиток соціології в XIX-XXI ст.</p> 1. Виникнення та розвиток соціології. 2. Особливості соціології Заходу. 3. Українська соціологія: історія та сучасність.	[2.7] ст. 9-135; [2.8] ст. 9-115; [2.9] ст. 9-13.
10			6	Суспільство як соціальна система та соціологія особистості	
	1	Групове заняття	2	<p align="center">Соціологічний аналіз суспільства та соціологія особистості</p> 1. Основні соціологічні категорії та поняття про суспільство. 2. Соціальна структура та соціальні процеси в суспільстві. 3. Поняття і категорії соціології особистості. 4. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус і соціальні ролі особистості.	[2.7] ст. 178-208; [2.8] ст. 116-230; [2.9] ст. 14-17.
		Самостійна робота	2	<p align="center">Інформаційно-комунікативне суспільство</p> 1. Інформаційне суспільство. 2. Соціальні аспекти інформаційного суспільства. 3. Віртуалізація (символізація) суспільного життя.	[2.7] ст. 178-208; [2.8] ст. 116-128; [2.9] ст. 14-17.

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		Самостійна робота	2	Суспільство соціальної справедливості 1. Сутність соціальної держави. 2. Типи соціальних держав. 3. Соціальні функції держави.	[2.7] ст. 173-177; [2.8] ст. 122-125.
	2	Групове заняття	2	Суспільство як соціальна система 1. Основні поняття про суспільство. 2. Соціальна стратифікація.	[2.7] ст. 173-177; [2.8] ст. 122-125.
11			6	Технологія проведення соціологічних досліджень	
	1	Групове заняття	2	Організація, методика і процедури соціологічного дослідження 1. Поняття соціологічного дослідження, його характеристика, різновиди та етапи проведення. 2. Програма та її елементи. 3. Методи збору соціологічної інформації.	[2.7] ст. 597-619; [2.8] ст. 415-505; [2.9] ст. 46-56.
		Самостійна робота	4	Методи соціологічного дослідження 1. Характеристика основних методів соціологічних досліджень 2. Особливості застосування методів соціологічних досліджень у ДПСУ.	[2.7] ст. 597-619; [2.8] ст. 415-505; [2.9] ст. 46-56.
	2	Семінар	4	Методологічні принципи збору інформації 1. Основні види та завдання соціологічних досліджень. 2. Математичні методи у соціології.	[2.7] ст. 611-619; [2.8] ст. 415-505; [2.9] ст. 46-56.
12			4	Основи соціальної роботи у ДПСУ	
	1	Лекція	2	Теоретико-пізнавальні аспекти соціальної роботи 1. Основні категорії та функції соціальної роботи. 2. Актуальні аспекти соціальної роботи у ДПСУ.	[1.4] ст. 37-42; [1.6] ст. 23-28; [1.7] ст. 36-40; [2.9] ст. 67-72.
	2	Групове заняття	2	Соціальні проблеми будівництва ДПСУ в сучасних умовах 1. Вплив змін у соціально-політичній системі України на ДПСУ. 2. Основні завдання, шляхи і методи вирішення соціальних питань у ДПСУ. Модульний контроль	[1.4] ст. 42-44; [1.6] ст. 50-54; [1.7] ст. 38-42. [2.9]; ст. 67-72.
Диференційований залік			4		

№ теми	№ заняття	Вид навч. занять	Кільк. годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
Разом за семестр			90		
Разом за 2 курс			90		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1 Конституція України. К. 1991. 36с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.2 Статут внутрішньої служби Збройних сил України: К.: Варта, 1999. 516 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.3 Правила поведінки персоналу ДПСУ з метою запобігання корупції. - Адміністрація Державної прикордонної служби України: Практичний посібник на щодень. Київ 2011. 46 с.
- 1.4 Конституція України. К.: Верховна Рада України, 1996. 68 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.5 Закон України «Про державний кордон України». К. 1991. 56 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.6 Закон України «Про Державну прикордонну службу України». К. 2003. 56 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.7 Закон України «Про основи національної безпеки України». К. 2003. 46 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 1.8. Наказ 05.07.2011 № 330/151/809/434/146 «Про затвердження Кодексу поведінки працівників, до функціональних обов'язків яких належить здійснення управління кордонами». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-11>
- 1.9. Ethics of Border Security. Centre for the Study of Global Ethics. University of Birmingham. Frontex/64/2010.

2. Базова

- 2.1 Малахов В. А. Етика. К.: Либідь. 2007. 383 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 2.2 Етична та естетична культура прикордонника: теорія та практика: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2005. 178 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 2.3 Левчук Л. Т., Онищенко О. І. Основи естетики: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2009. 271 с.
- 2.4 Абрамович С., Тілло М., Чикарькова М. Релігієзнавство. К: Дакор, 2006. 512 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 2.5 Петрушенко В. Л., Петрушенко О. П., Скалецький М. П. та ін. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. За редакцією Петрушенка В. Л. та Петрушенка О. П. Львів «Новий Світ», 2006. 328 с. *Бібліотека НАДПСУ.*
- 2.6 Кислюк К. В., Кучер О. М. Релігієзнавство: Підручник для студентів вузів / Народ. Укр. акад. 5-е вид., виправ. і доп. К., 2007. 636 с. *Бібліотека НАДПСУ.*

2.7 Соціологія. Підручник. (За загальною редакцією проф. Андрущенко В. П., проф. Горлача М. І. Харків.Київ.1998. 624 с. *Бібліотека НАДПСУ*.)

2.8 Городяненко В. Г. Соціологія. Підручник для студентів ВНЗ. Київ. ВЦ «Академія» 2003(2006).560 с. *Бібліотека НАДПСУ*.

2.9 Довбеус В. Т., Бойко К. Ю. Соціологія у схемах, таблицях і визначеннях. Навчально-наочний посібник: Видавництво НА ДПСУ, 2006. 74 с. *Бібліотека НАДПСУ*.

3. Допоміжна

3.1 Етика: Навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. К.: Юрінком Інтер, 2004. 224 с.

3.2 Естетика: Підручник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Онищенко, Д. Ю. Кучерюк; За заг. ред. Л. Т. Левчук. 2-ге вид., допов. і переробл., К.: Вища шк., 2005. 431 с.

3.3 Етикет у житті військовослужбовців: Навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2005. 144 с.

3.4 Етика: Навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. К.: Юрінком Інтер. 2004. 224 с.

3.5 Естетика: Підручник / Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Онищенко, Д. Ю. Кучерюк; За заг. ред. Л. Т. Левчук. 2-ге вид., допов. і переробл. К.: Вища шк., 2005. 431 с.

3.6 Закон України від 23 грудня 1992 р. «Про внесення доповнень і змін до Закону УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації». *Голос України*. 1994. 12 січня. *Бібліотека НАДПСУ*.

3.7 Релігієзнавство: Навч. Посібник з хрестоматією. Автори: Л. Г. Дротянко, О. А. Матюхіна, Н. В. Іщук та ін. За ред. Л. Г. Дротянко, О. А. Матюхіної. К.: НАУ, 2004.

3.8 Кислюк К. В., Кучер О. М. Релігієзнавство: Підручник для студентів вузів / Народ. Укр. акад. 5-е вид., виправ. і доп. К., 2007. 636 с.

X. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ (ІНТРАНЕТІ)

1. [http://pidruchniki.ws/etika ta estetika/](http://pidruchniki.ws/etika%20ta%20estetika/)
2. [http://pidruchniki.ws/etika ta estetika/](http://pidruchniki.ws/etika%20ta%20estetika/)
3. <http://ethicscenter.ru/info/bib.html>
4. <http://pidruchniki.ws/religiyeznavstvo/>
5. http://filosof.historic.ru/books/c0031_1.shtml
6. <http://religstudies.org.ua/main.php>
7. <http://sociolog.in.ua/>
8. <http://znaimo.com.ua>
9. <http://10.241.24.9/moodle/course/index.php?categoryid=23>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН 1.1	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)
МН 1.2	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)
МН 1.3	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)
МН 1.4	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)
МН 1.5	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)
2. Активні методи навчання	
МН 2.1	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)
МН 2.2	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)
МН 2.3	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН 3.1	Інтерактивні методи в малих групах
МН 3.2	Інтерактивні методи в великих групах
МН 3.3	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий

МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний